
Välkomna till en halvddag om brukarinflytande

13.00 Sven Ernstsson, Ordförande utvecklingsgruppen psykisk hälsa - barn & unga, hälsar Välkommen

13.05 Eva Nilsson, Sara Svensson Uppdrag ökad brukarmedverkan

13.15 Filippa Gagnér Jenneteg Handbok i brukarinflytande

14.00 FIKA

14.20 Dag Andersson Delat Beslutfattande på individnivå

15.25 Gemensamma diskussionsfrågor

15.55 Sven Ernstsson Slutord

1

Uppdrag Stärkt brukarinflytande

Eva Nilsson
Koordinator
Vårdsamverkan

Sara Svensson
Koordinator
NSPHiG, Brukarrådet för missbruksfrågor VG

”Både brukarorganisationer och professionen har behov av ökat brukarinflytande. Inom professionen handlar det, utöver brukarna, också om arbetsklimat och arbetssituation för personal. Brukarinflytande stärker även verksamheter på det sättet.”

Eva

2

Handlingsplan Psykisk hälsa

Innehåller 2 mål kopplade till delaktighet, ett för vuxna och ett för barn & unga:

”Delaktighet i sin egen hälsa och vård är en mänsklig rättighet och hälsofrämjande faktor.”

Mål 3:2

Brukarföreträdare ska erbjudas delaktighet i utvecklingsarbeten

”Barn, unga och deras vårdnadshavare ska i så hög utsträckning som möjligt kunna påverka verksamhetsutveckling och definiera vad god kvalitet är.”

Indikator:

Systematiskt samarbete med brukarorganisationer

3

Delmål och genomförande

1. Ha fortsatt kommunicera vikten av ett systematiskt arbete med brukarinflytande **regionalt, delregionalt och lokalt.**
  2. Ha arbetat vidare med förslagen på indikatorer på brukarinflytande som kan användas vid uppföljning på respektive nivå.
-Individnivå, -Verksamhetsnivå, -Systemnivå
  3. Ha stöttat de sex vårdsamverkansområdenas kanslier, eller andra grupperingar, samt brukarorganisationer, i sitt arbete, för att uppnå målen i handlingsplanen.
  4. Ha arbetat med utvecklingsarbete kring Delat beslutsfattande och ingå i arbetsgruppen kring det tillsammans med Dag Andersson och Jessica Ek.
  5. Bidra till implementeringen av Handbok i Brukarinflytande.
-

4

Ökad brukarmedverkan i Västra Götaland 2019

Ett utvecklingsprojekt inom vård och omsorg kopplad till psykisk ohälsa, missbruk och beroende, Projektrapport 2019:

<https://www.varksamverkan.se/nyheter/projektrapporten-om-uppdrag-okad-brukarmedverkan-2019-ar-klar/>

Hemsida om uppdraget:

<https://www.varksamverkan.se/samverkanteman/psykisk-halsa/brukarmedverkan/>

5

Evidensbaserad praktik, 3 likvärdiga kunskapskällor:

Forskning, profession, brukarkunskap

Hur får vi fatt på brukarkunskap där hänsyn tas till hur maktstrukturer, attityder och fördomar i samhället och hos oss själva påverkar vårt beteende?

Det behövs bra metoder, förhållningssätt och policys.

6

Delaktighet och makt

Relationen mellan den som behöver och den som erbjuder kan aldrig vara neutral. Därför har den som erbjuder ett **särskilt ansvar att beakta och möjliggöra brukaren- och/eller närståendes delaktighet.**

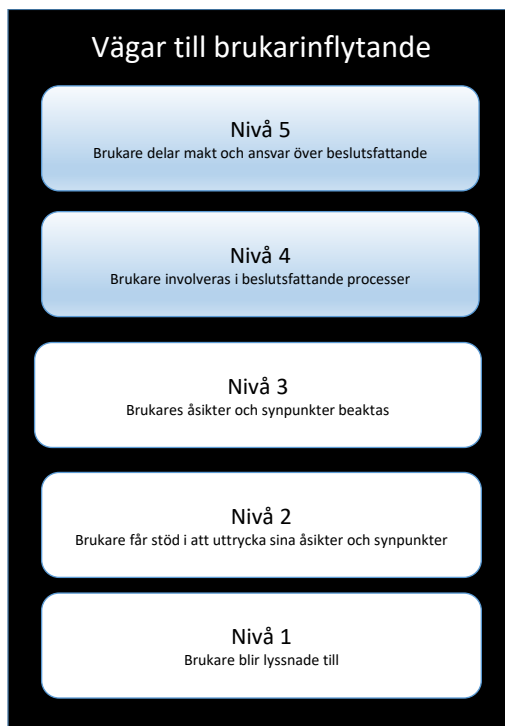
Maktstrukturer kan vara svåra att komma åt genom att de ofta är inbyggda i kulturen och är uttryck för underliggande värderingar och attityder. Därför behöver vi prata om de attityder och fördomar som finns hos oss och i samhället som påverkar oss och vårt beteende.

7

Brukarinflytande kan delas in i 3 nivåer

8

Öppningar

Är jag beredd att dela inflytande och ansvar med brukare ?

Är jag beredd att låta brukare delta i mina beslutsfattande processer?

Är jag beredd att beakta brukares åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att stödja brukare att uttrycka sina åsikter och synpunkter?

Är jag beredd att lyssna på brukare?

Möjligheter

Finns rutiner som möjliggör för brukare och personal att dela inflytande och ansvar över beslut?

Finns rutiner som möjliggör för brukare att delta i beslutsfattande processer?

Möjliggör den beslutsfattande processen att brukares åsikter och synpunkter beaktas?

Har jag tillgång till aktiviteter och metoder som stödjer brukare att uttrycka åsikter & synpunkter?

Arbetar jag på ett sätt som möjliggör att brukare blir lyssnade till?

Skyldigheter

Är det ett policykrav att brukare och personal delar inflytande och ansvar över beslut?

Är det ett policykrav att brukare ska vara involverade i beslutsfattande processer?

Är det ett policykrav att brukares åsikter och synpunkter ska vägas in i beslutsfattande?

Är det ett policykrav att brukare ska ges stöd i att uttrycka sina åsikter och sina synpunkter?

Är det ett policykrav att brukare ska bli lyssnade till?

9

Uppdragshandling

Syfte

Fortsätta utveckla och implementera arbetssätt, strukturer och rutiner för systematiskt brukarinflytande **regionalt, delregionalt och lokalt.**

Mål

Det övergripande målet är att möjliggöra ett fortsatt arbete med ökat brukarinflytande och för att det ska finnas kvar på lång sikt. Vid projektårets slut ska följande delmål ha uppnåtts.

10

Ett nätverk av **17** brukar- patient- och närståendeföreningar inom det psykiatriska området som verkar i Västra Götaland

Filippa Gagnér Jenneteg

11

Samverkan för ökat inflytande

- Sedan 2007 har Sveriges 13 största patient-, brukar- och anhörigföreningar inom det psykiatriska området bildat ett gemensamt nätverk - NSPH, Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa.
  - 2008 bildades NSPHiG - Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa i Göteborg/Västra Götaland.
  - Vi verkar för att våra medlemmar ska ha större inflytande över de beslut som fattas inom området psykisk hälsa.
  - All personal har egen erfarenhet av psykisk ohälsa.
-

12

SUICIDPREVENTION I VÄST

13

<p>Brucarrevision</p> <p>En brukarrevision är en granskning av en verksamhet som ger vård, stöd eller service till personer med psykisk funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa. Brucarrevisionen utförs av personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa.</p>	<p>Föreningsutveckling</p> <p>En viktig del i arbetet med att öka inflytandet för brukare i regionen är att stödja föreningsarbetet. NSPHIG arbetar med att inspirera brukare till olika sätt att mötas och engagera sig på.</p>	<p>Peer support</p> <p>Peer Support är en ny yrkesroll inom hälso- och sjukvård samt socialpsykiatri. Den innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning blir professionellt verksamma inom vård och omsorg.</p>
<p>Brucarinflytande i Västra Götaland</p> <p>Vi arbetar med att öka brukarinflytandet i Västra Götaland genom att bland annat finnas representerade i brukarråd, arbetsgrupper, hålla utbildningar för personal och brukare och sprida information.</p>	<p>Hjärnkoll</p> <p>Tre av fyra har erfarenhet av psykisk ohälsa. Trots det kan det vara svårt att prata om. Hjärnkoll arbetar för att öka öppenheten och kunskapen kring våra psykiska olikheter.</p>	<p>Utbildningar och studiecirklar</p> <p>NSPHIG erbjuder en mängd utbildningar, föreläsningar och studiecirklar som riktar sig till verksamheter, personal, föreningar, brukare och patienter.</p>
<p>Västkom</p> <p>Vi stöttar kommuner och vårdsamverkansnät i Västra Götaland med att utveckla brukarinflytande.</p>	<p>Koordinator brukarinflytande</p> <p>En satsning på att utveckla systematisk brukarinflytande i regionen. NSPHIG, VGR och de 49 kommunerna via kommunalförbunden och Västkom står bakom uppdraget.</p>	

14

Handbok för brukarinflytande

- En naturlig följd av tidigare erfarenheter och brukarinflytandeuppdrag
- VästKom-uppdrag 2018, som effekt av kartläggning av brukarinflytandet
- Ett behov av att skapa en gemensam förståelse, struktur och en konkret vägledning
- Koordinators-uppdrag 2018 att understödja framtagande och spridning

15

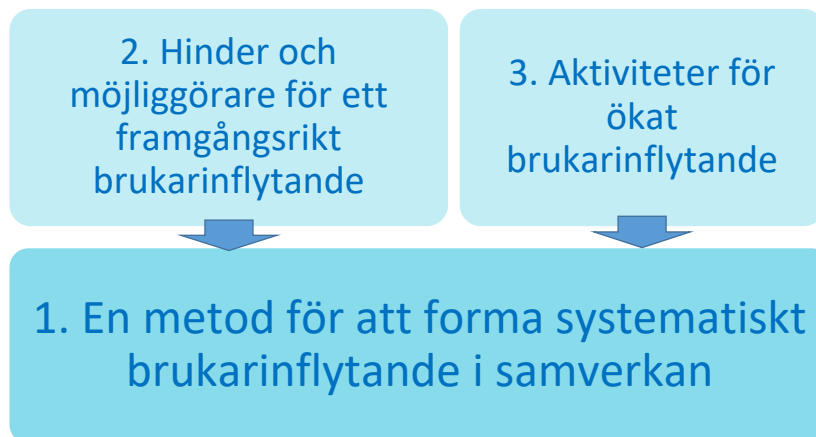
Målgrupp och syfte

- Handboken riktar sig till den som är intresserad av att **utveckla och organisera ett systematiskt arbete** för ökat brukarinflytande.
- Innehållet kan användas på **lokal** likväl som på **regional** nivå
- Fokus på förutsättningar på **verksamhetsnivå** eller **systemnivå**, för att arbetet på **individnivå** ska förbli hållbart och långsiktigt
- Strukturen för arbetssättet utgår från att kommun, region och, eller myndighet och den lokala brukarrörelsen **samtidigt utvecklar en form för samverkan** och skapar aktiviteter ihop
- Syftet är att **stödja en långsiktig och systematisk utveckling** av metoder och arbetssätt

16

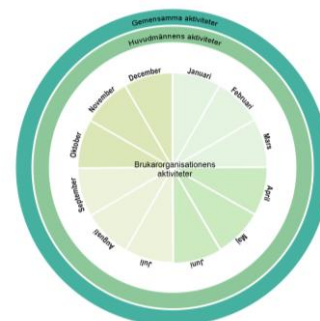
Upplägg och innehåll

17

1. En metod för att forma systematiskt brukarinflytande i samverkan

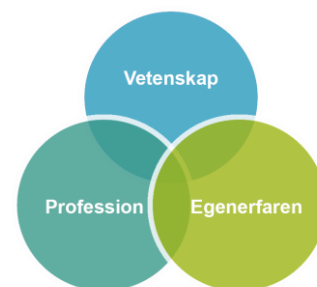
1. Kartläggning och samordning
2. Bildandet av en inflytandegrupp
3. Utforma förslagslistor
4. Överenskommelse och årshjul
5. Utförande och uppföljning

18

2. Hinder och möjliggörare för ett framgångsrikt brukarinflytande

1. Medvetenhet om attityder och förhållningsätt
2. Systematisk användning av erfarenhetsbaserad kunskap
3. Vikten av att arbeta parallellt på alla inflytandenivåer
4. Förståelse för brukarrepresentation
5. Vilja att bygga långsiktiga relationer
6. Ekonomi i brukarinflytandearbetet

19

3. Aktiviteter för ökat brukarinflytande

- Studiecirklar
- Anti-stigmaarbete och Hjärnkoll
- Skapa förutsättningar för lokala föreningar att bildas och växa
- Brukarråd
- Brukarstyrda brukarrevisioner
- Peer Support
- Inflytande genom brukarrepresentanter
- Styrande och stödjande dokument

20

Vad händer härnäst?

Handboken kommer finnas tillgänglig digitalt i slutet på oktober

Prel. datum för release av den fysiska boken med panel om visioner för brukarinflytande i Västra Götaland - *den 9e december*

Vi finns tillgängliga för metodstöd, utbildningsdagar och inspirationsföreläsningar

På Vårdsamverkan Västra Götalands hemsida finns en lista över ett 60-tal föreningar inom området psykisk ohälsa/missbruk i Västra Götaland. Alla 49 kommuner i länet har minst en brukarförening vars verksamhet ska täcka kommunen.

Beställ gärna handboken! filippa@nsphig.se

21

Tack så mycket!

filippa@nsphig.se

22

-
- Hur kan ett stärkt brukarinflytande berika er verksamhet?
  - Vad är ert nästa steg?
  - Vilka är hindren och vilka är möjliggörarna?

Systemnivå

Verksamhetsnivå

Individnivå
